

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والدین و آموزش و پرورش

(مشارکت والدین در مدارس)

مؤلفان:

دکتر سید احمد هاشمی

«عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد»

دکتر سید رضا باسعادت

«عضو هیأت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان»

مصطفی یومنی

«کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی»

و با همکاری

شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان بوشهر

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد لامرد

سرشناسه	: هاشمی، سید احمد، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	: والدین و آموزش و پرورش: (مشارکت والدین در مدارس)/ تألیف: سید احمد هاشمی، سید رضا بلاغت و مصطفی بهمنی: با همکاری شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان بوشهر.
مشخصات نشر	: لامرد: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد لامرد، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۷۴ ص:، مصور، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۴۹۶-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: پشت جلد به انگلیسی: (Parents Participation in schools) Parents & Education
یادداشت	: کتابخانه
موضوع	: آموزش و پرورش - مشارکت والدین
شناسه افزوده	: بلاغت، سید رضا، ۱۳۵۹-
شناسه افزوده	: بهمنی، مصطفی، ۱۳۶۲-
شناسه افزوده	: سازمان آموزش و پرورش استان بوشهر، مرکز تحقیقات و پژوهشگاه معلمان، شورای تحقیقات
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد لامرد
رده بندی کنگره	: ۳۷۲.۰۳۸/۵۰۲۰۳۹۱ LB
رده بندی دیویی	: ۶۴۹/۶۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷۷۸۲۴۹

والدین و آموزش و پرورش

(مشارکت والدین در مدارس)

مؤلفان:

دکتر سید احمد هاشمی، دکتر سید رضا بلاغت، مصطفی بهمنی

لیتوگرافی: آرش □ چاپ: واصف □ تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۱ □ حق چاپ محفوظ

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد

با همکاری: انتشارات نوید شیراز

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۴۹۶-۶ ISBN: 978-964-10-1496-6

۴۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	بررسی موضوع مشارکت والدین در تاریخ آموزش و پرورش
۹.....	ضرورت های مشارکت اولیا در مدارس
۱۲.....	زمینه های مشارکت والدین در مدرسه
۱۴.....	توجیه منطقی مشارکت والدین در مدارس
۱۶.....	توجیه آموزشی
۱۹.....	توجیه سیاسی-اجتماعی
۲۲.....	توجیه عملی
۲۴.....	طبقه بندی های مشارکت والدین
۳۲.....	مدل های مشارکت والدین
۳۲.....	مدل حمایتی
۳۲.....	مدل از خانه به مدرسه
۳۳.....	مدل اغتای برنامه ی درسی
۳۵.....	مدل مشارکتی
۳۵.....	روش های مشارکت والدین
۴۵.....	مشارکت والدین در برنامه درسی

۵۱	موانع مشارکت والدین در مدارس
۵۲	موانع مربوط به حیطه ی اولیا
۵۴	موانع مربوط به حیطه ی نظام آموزشی (آموزشگاه)
۵۶	موانع مربوط به حیطه ی سازمانی
۵۹	پژوهش های انجام شده در زمینه ی مشارکت والدین
۶۲	نتیجه گیری و پیشنهادها
۶۲	نتیجه گیری
۶۴	پیشهادها
۶۷	منابع و مأخذ

پیشگفتار

مشارکت والدین در نظام آموزشی و تربیت فرزندانشان، یکی از مباحث مهم و اساسی تعلیم و تربیت است. این مبحث بدان سبب بنیادی است که دانش‌آموزان نیمی از وقت روزانه‌ی خود را در خانه و یا به هدایت خانه و والدین خود می‌گذرانند. این بخش از عمر دانش‌آموزان که مستقیماً با مشارکت والدین مرتبط است، با بخش دیگر زندگی آن‌ها که در مدرسه می‌گذرد تکمیل می‌گردد. در مدرسه، مسوولیت عمده بر عهده‌ی اولیای مدرسه است اما باز این مهم نیازمند مشارکت والدین نیز هست. تداوم مشارکت والدین از خانه به مدرسه می‌تواند در بهبود تربیت فرزندان اثرگذار باشد. کتاب حاضر به دلیل اهمیت و ضرورت این مبحث، به بررسی موضوع‌های مهم در این زمینه همانند ضرورت‌ها، زمینه‌ها، دلایل، روش‌ها، و منابع مشارکت والدین در آموزش و پرورش به طور کلی و مدارس به صورت اخص پرداخته است. بر این اساس، مطالعه‌ی کتاب حاضر به همه‌ی والدین، اولیای مدارس، متخصصان و محققان عرصه‌ی تعلیم و تربیت و دانشجویان رشته و گرایش‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی توصیه می‌شود.

نظام آموزش و پرورش به علت تحت پوشش قرار دادن اقشار مختلف مردم، مسوولیت بزرگی بر عهده دارد. این مسوولیت روز به روز بزرگ تر می شود زیرا تقاضا برای آموزش و پرورش رشد بی سابقه ای پیدا کرده به طوری که با افزایش تعداد دانش آموزان در سطوح مختلف آموزشی، تأسیس مدارس و مراکز آموزشی جدید، استخدام معلمان بیشتر و سرمایه گذاری افزون بر ضرورت یافته است (علاقه بند، ۱۳۷۵). ادامه ی فعالیت های این نظام فراگیر و گسترده، بدون مشارکت مردم مقدور نخواهد بود. مشارکت مردم تنها به مساله ی هزینه ها محدود نمی شود بلکه مقصود از مشارکت، حضور مستمر، فعال و همه جانبه و موثر در تمام فعالیت های آموزش و پرورش است (عابدینی، ۱۳۸۴). والدین نقش حیاتی در تعلیم و تربیت فرزندان شان دارند، اولین مربیان آن ها به حساب می آیند و این نقش مهم راهنمایی که فرزندانشان راهی مدرسه می شوند ادامه می دهند. هدف والدین آن است که فرزندانشان با حضور در مدارس، به علم و آگاهی دست یابند. تحقق این هدف جز با همکاری اولین مربیان امکان پذیر نیست (ایمانی، ۱۳۸۲).

در قدیم مدارس به مثابه ی موسساتی به حساب می آمدند که نقش والدین، فرستادن کودکان به مدرسه و حمایت از مدارس برای نظم دادن به فرزندانشان بود. اما امروزه این نوع مشارکت ها تغییر کرده است و والدین در سطوح متفاوتی در مدارس مشارکت دارند. از آن جا که والدین نزدیک ترین گروه به دانش آموزان هستند و از

تجارب مثبت و منفی فرزندان خود آگاهی دارند، اصلی ترین و شایسته ترین گروهی هستند که باید در امور مدرسه مشارکت داشته باشند. براین اساس مشارکت والدین در مدارس امری مهم و ضروری است؛ امری که کتاب حاضر به دنبال آن می باشد.

استرن^۱ (۲۰۰۳) معتقد است که مشارکت والدین در مدارس، همانا مشارکت در وظیفه ی خودشان است که به معلمان قرض داده اند. تحقیقات نشان می دهند که مشارکت بیشتر والدین در مسایل آموزشی، علاقه و رغبت دانش آموزان را نسبت به تحصیل افزایش می دهد (چازان^۲، ۱۹۹۶). بنابراین مدارس و مسوولان آموزش و پرورش در سراسر دنیا درصد هستند تا هرچه بیشتر امکان مشارکت والدین را فراهم کنند و از نظرات ارزشمند آن ها بهره ببرند. هدف از تشکیل انجمن های اولیا و مربیان نیز همین است. همکاری این دو گروه دانش آموزان را متوجه می سازد که بین خانه و مدرسه جدایی نیست و دوگانگی بین روش های تربیتی این دو محیط وجود ندارد (چازان، ۱۹۹۶).

مشارکت اولیا در مدرسه، نتایج مفید فراوانی دارد. این مشارکت، شرایط آموزش و یادگیری را تسهیل کرده به رشد همه جانبه ی کودک کمک می کند. یکی دیگر از نتایج مشارکت والدین، انسجام و هماهنگی در ایجاد و مراحل مختلف تعلیم و تربیت است. کمک به رفع نارسایی ها و مشکلات، نتیجه ی دیگر مشارکت اولیا است. زمانی که والدین مشارکت فعال تری در مدارس دارند، به طور مستقیم با مسایل و مشکلات آشنا می شوند و در جهت رفع آن ها با مسوولان تعامل بهتر و بیشتری دارند (وفادار و جوان بخت اول، ۱۳۸۳). این گونه بررسی ها باعث شده است که امروزه بر مشارکت اولیا در مدارس بسیار تاکید شود. این تاکید تا اندازه ای است که بسیاری از اندیشمندان تعلیم و تربیت بر این باورند که باید حتی الامکان والدین در طراحی برنامه ی درسی مدارس مشارکت داشته باشند (The National PTA, 1994).

1. Stern, Julian

2. Chazan, Maurice